

Експертний висновок до законопроекту згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

«Про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження окремих видів державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників», реєстраційний № 3547 від 27.05.2020, внесений на розгляд народними депутатами України Колихаєвим І. В., Грищенко Т. В., Тимофійчуком В. Я.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» (далі – Закон), зокрема, пропонується:

- надати визначення поняттю «малий сільськогосподарський товаровиробник»;
- доповнити Закон положенням щодо державної фінансової підтримки малих сільськогосподарських товаровиробників;
- доповнити Закон положенням щодо фінансової підтримки виробництва продукції рослинництва на зрошуваних землях;
- статтю 17² Закону доповнити пунктом 8 щодо відшкодування малим сільськогосподарським товаровиробникам до 40 відсотків вартості будівництва та реконструкції тепличних комплексів для вирощування грибів, овочів та розсади овочевих культур, а також до 30 відсотків спожитої електроенергії та природного газу при виробництві сільськогосподарської продукції.

Крім цього, пунктом 2 частини першої законопроекту пропонується внести зміни до Закону України «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу» в частині доповнення пункту 1 статті 8 цього Закону переліком заходів з підтримки пріоритетного розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу таким заходом, як «повна (до 100 відсотків) компенсація облікової ставки Національного банку України за кредитами банків, що надаються підприємствам вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу на виготовлення насосного обладнання, засобів поливу (дощувальні машини різних типів, засоби краплинного зрошення; запірно-регулююча та запобіжна арматура, засоби автоматизації технологічних процесів подачі, розподілу та відведення води тощо) із впровадженням новітніх технологій виробництва та споживання електроенергії, у тому числі із використанням енергії вітру та сонця».

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту впливатиме на видаткову частину державного та місцевих бюджетів, оскільки законопроектом пропонується надання державної підтримки малим сільськогосподарським товаровиробникам, які включають і фізичних осіб фінансової підтримки виробництва продукції

ДОКУМЕНТ СЕД МІНФІН АСРОД

Міністерство фінансів України

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000009E0E2F0014838300

Підписувач Драганчук Юрій Олегович

Дійсний з 24.04.2020 13:01:11 по 24.04.2022 13:01:11

06010-11-3/18158 від 17.06.2020

рослинництва на зрошувальних землях та повної (до 100 відсотків) компенсації облікової ставки Національного банку України за кредитами банків, що надаються підприємствам вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту впливатиме на вартісну величину державного та місцевих бюджетів, проте фінансово-економічних розрахунків щодо впливу положень законопроекту на показники державного та місцевих бюджетів суб'єктами законодавчої ініціативи не надано.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень законопроекту впливатиме на видаткову частину Державного бюджету України в поточному році, оскільки законопроектом пропонується запровадити надання державної підтримки малим сільськогосподарським товаровиробникам, фінансову підтримку виробництва продукції рослинництва на зрошувальних землях та компенсацію облікової ставки Національного банку України за кредитами банків, що надаються підприємствам вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу.

Водночас Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» передбачено видатки загального фонду за бюджетною програмою за КПКВК 1201150 «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників» в обсязі 4 000,0 млн гривень, проте не передбачено видатків для надання державної підтримки малим сільськогосподарським товаровиробникам та для виробництва продукції рослинництва на зрошувальних землях. Крім цього, не передбачено видатків на здійснення повної (до 100 відсотків) компенсації облікової ставки Національного банку України за кредитами банків, що надаються підприємствам вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Реалізація положень законопроекту не узгоджується з частиною першою статті 27 Бюджетного кодексу України, згідно з якою до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

У Прикінцевих положеннях законопроекту передбачено, що Закон набирає чинності через місяць з дня, наступного за днем його опублікування, тому законопроект не узгоджується з частиною третьою статті 27 Бюджетного кодексу України, якою передбачено, що закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються не пізніше 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду.

7. Пропозиції щодо доцільності прийняття законопроекту

Міністерство фінансів України в межах компетенції не підтримує проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження окремих видів державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників» у запропонованій редакції, оскільки:

1. Абзацом першим підпункту 1 пункту 1 частини першої законопроекту запропоновано надати визначення поняттю «малий сільськогосподарський товаровиробник», при цьому віднесення фізичних осіб до малих сільськогосподарських товаровиробників, а також пропозиція щодо здійснення видатків державного бюджету у відповідному бюджетному році за окремою бюджетною програмою підтримки малих сільськогосподарських товаровиробників та фінансова підтримка виробництва продукції рослинництва на зрошувальних землях в подальшому потребуватиме додаткових витрат державного бюджету.

Крім цього, реалізація запропонованих змін щодо повної (до 100 відсотків) компенсації облікової ставки Національного банку України за кредитами банків, що надаються підприємствам вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу на виготовлення насосного обладнання, засобів поливу (дощувальні машини різних типів, засоби краплинного зрошення; запірно-регулююча та запобіжна арматура, засоби автоматизації технологічних процесів подачі, розподілу та відведення води тощо) із впровадженням новітніх технологій виробництва та споживання електроенергії, у тому числі із використанням енергії вітру та сонця, потребуватиме вишукання додаткових коштів з державного бюджету.

При цьому, оскільки законопроект набиратиме чинності з дня, наступного за днем його опублікування, його реалізація може призвести до необхідності збільшення видатків державного бюджету у поточному бюджетному році.

2. Положеннями законопроекту передбачається, що одним з видів фінансової підтримки виробництва продукції рослинництва на зрошуваних землях є звільнення від оподаткування коштів підприємств, установ та організацій, які спрямовані на будівництво, реконструкцію та/або придбання основних засобів для виробництва продукції рослинництва на зрошуваних землях та зрошувальної техніки (підпункт 16².1.4 пункту 16².1 статті 16²).

Крім того, передбачається, що держава звільняє від оподаткування кошти виробників сільськогосподарської продукції, які спрямовані на будівництво, реконструкцію та/або придбання основних засобів для виробництва продукції рослинництва на зрошуваних землях, а також спрямованих на придбання зрошувальної техніки.

Особливості оподаткування вказаних фінансових операцій підприємств, установ та організацій визначаються Податковим кодексом України (пункт 16².5 статті 16²).

Щодо запропонованого слід зазначити, що надання податкових пільг та преференцій окремим суб'єктам господарювання не узгоджується з одним із основних принципів, на яких ґрунтується податкове законодавство – принципом рівності усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації, забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу (підпункт 4.1.2 пункту 4.1 статті 4 Податкового кодексу України).

З метою недопущення такої дискримінації запропоновані податкові пільги та преференції необхідно буде розповсюджувати також на будь-яких інших виробників сільськогосподарської продукції, які здійснюють виробництво продукції рослинництва не тільки на зрошуваних землях, та будь-які інші підприємства машинобудування, які здійснюють будівництво машин не тільки для агропромислового комплексу.

Щодо звільнення від оподаткування коштів виробників сільськогосподарської продукції, які спрямовані на будівництво, реконструкцію та/або придбання основних засобів для виробництва продукції рослинництва на зрошуваних землях, а також спрямованих на придбання зрошувальної техніки, слід зазначити, що зазначене звільнення вбачається запровадити через визначення у Податковому кодексі України особливостей оподаткування таких операцій, а саме через доповнення переліку різниць, визначених у статті 138 Податкового кодексу України, на які здійснюється коригування (зменшення) фінансового результату до оподаткування як об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств при нарахуванні амортизації основних засобів, на суму витрат на будівництво, реконструкцію та/або придбання основних засобів для виробництва продукції рослинництва на зрошуваних землях, а також витрат на придбання зрошувальної техніки, які відповідають вимогам нового пункту 142.4 статті 142 Податкового кодексу України.

Щодо зазначеного слід зауважити, що з прийняттям Закону України від 28 грудня 2014 року № 71–VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи», розділ III «Податок на прибуток підприємств» Податкового кодексу України викладено в новій редакції.

Зміна редакції розділу пов'язана з реформуванням методології визначення об'єкта оподаткування з податку на прибуток підприємств, який розраховується на підставі даних бухгалтерського обліку шляхом коригування (збільшення/зменшення) фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені у Податковому кодексі України.

Різниця, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів, визначені у статті 138 Податкового кодексу України.

Крім того, підпунктом 138.3.1 пункту 138.3 статті 138 Податкового кодексу України передбачено, що розрахунок амортизації основних засобів здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням деяких обмежень, визначених Податковим кодексом України.

При цьому, відповідно до пункту 4 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92 та зареєстрованого в Мінюсті 18.05.2000 за № 288/4509, визначено, що капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи – це витрати на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу), що здійснюються підприємством.

Відповідно до пункту 48 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30.03.2003 № 561 (далі – Методичні рекомендації), затрати з будівництва (виготовлення), придбання і поліпшення об'єктів основних засобів з початку і до закінчення зазначених робіт та введення об'єктів в експлуатацію визнаються незавершеними капітальними інвестиціями (незавершеним будівництвом).

Капітальні інвестиції обліковуються у складі незавершеного будівництва до введення об'єктів основних засобів в експлуатацію (пункт 52 Методичних рекомендацій).

Таким чином, коригування (зменшення) фінансового результату до оподаткування на запропоновану суму витрат не узгоджується з порядком визнання їх витратами, оскільки такі витрати є капітальними інвестиціями, які враховуються у складі незавершеного будівництва, а не у складі витрат, що враховуються при визначенні фінансового результату до оподаткування. Запропонована пропозиція призведе до необґрунтованого зменшення фінансового результату до оподаткування як об'єкта оподаткування і, як наслідок, до втрат бюджету.

3. Законопроектом також передбачається запровадження державної підтримки виробників окремих видів сільськогосподарської продукції, зокрема шляхом часткової компенсації вартості електроенергії та часткового бюджетного

відшкодування споживання електроенергії згідно з визначеним Кабінетом Міністрів України розподілом коштів (підпункт 4 пункту 1 частини першої розділу I законопроекту).

Оскільки така державна підтримка наразі законодавчо не закріплена, то зазначені пропозиції потребують ґрунтовного опрацювання Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України та НКРЕКП, до компетенції якої належить питання встановлення тарифів.

4. Разом з тим, відсутність фінансово-економічних розрахунків до проекту Закону, як це передбачено статтею 27 Бюджетного кодексу України, не дає можливості визначитися стосовно фінансового забезпечення його реалізації.

При цьому, положення законопроекту не узгоджуються із положенням статті 7 Бюджетного кодексу України щодо дотримання принципу збалансованості, оскільки його реалізація призведе до розбалансування видатків та доходів Державного бюджету України.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Юрій ДРАГАНЧУК